

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

У черговому номері збірника «Українська біографістика» Інститут біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського продовжує започатковану у 1996 р. публікацію праць, присвячених теоретичним і методичним засадам біографістики як спеціальної історичної дисципліни, аналізу досвіду, завдань і перспектив розвитку ресурсів біографічної інформації, висвітленню життєвого та творчого шляху відомих і незаслужено призабутих співвітчизників.

Від часу виходу у світ першого випуску збірника його проблематика та дослідницькі підходи авторів зазнали відчутних змін. Це напряму пов'язане з глибинними процесами, що відбуваються в інтелектуальному та духовному житті суспільства, у самоусвідомленні особи в сучасному українському соціумі. Інтерес громадян до життєвого шляху, звершень, індивідуальних людських рис як відомих діячів минулого, так і рядових учасників історичних подій, до власних коренів і родинної історії, а з ним — і популярність біографічних публікацій в Україні, як і в усьому світі, помітно зростають. Відповіддю на це стає урізноманітнення видів і жанрів історико-біографічної літератури, швидке формування ресурсів електронної біографічної інформації про людей минулих поколінь і наших сучасників. Цей процес (що розвивається, значною мірою, стихійно) приносить як здобутки, так і породжує чимало невирішених проблем і, природньо, вимагає посиленої уваги, глибокого наукового, професійного осмислення.

Саме тому впродовж останніх років усе частіше та більш широко у збірнику «Українська біографістика» представлені дослідження, присвячені осягненню ролі та місця біографічної інформації у сучасному суспільстві та в національному гуманітарному просторі, що швидко розбудовується, аналізові світоглядних, філософських і соціально-психологічних аспектів творення та сприйняття історико-біографічних знань, їх значення для патріотичної та громадянської консолідації суспільства, навчання та виховання дітей і молоді. Зростає також увага фахівців до історичного досвіду розвитку світової та вітчизняної біографіки, методичних і організаційних проблем підготовки біографічних видань різних типів і видів. Так, у попередніх випусках збірника з'явилася ціла низка науково-методичних публікацій, присвячених формуванню електронних ресурсів біографічної інформації та підготовлених на перетині досліджень із книгознавства, бібліотекознавства та сучасних інформаційних технологій. Усе активніше обговорюються питання ролі та завдань бібліотек у інтеграції та поширенні біографічної інформації.

Збірник «Українська біографістика», будучи друкованим органом Інституту біографічних досліджень НБУВ, фактично перетворився на спеціальне загальноукраїнське продовжуване видання в галузі теорії біографістики, історичної біографіки та методики формування ресурсів біографічної інформації. У ньому опубліковані праці широкого кола вітчизняних дослідників-біографістів – учених авторитетних академічних наукових установ, вищих навчальних закладів і дослідницьких осередків Києва, Харкова, Львова, Одеси, Сімферополя, Дніпропетровська, Донецька, Івано-Франківська, Житомира, Запоріжжя, Тернополя, Миколаєва, Херсона, Полтави, Рівного, Чернівців, Сум, Кіровограда, Кам'янець-Подільського, Маріуполя, Бердянська. Серед авторів збірника чільне місце належить також ученим і спеціалістам провідних бібліотечних установ – Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, Державної науково-педагогічної бібліотеки України

імені В. О. Сухомлинського, Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України та бібліотек вищих навчальних закладів, зокрема, Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ); знаних центрів вітчизняної бібліотечної та архівної науки і освіти – Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, Київського Національного університету культури та мистецтв, а також архівних і музейних установ України. У збірнику вийшли друком праці вчених-українознавців із Росії, Польщі, Канади.

Більшість авторів опублікованих в «Українській біографістиці» статей і матеріалів є учасниками щорічних (від 2005 р.) Біографічних читань із проблем біографістики, організованих Інститутом біографічних досліджень НБУВ, і біографічних секцій традиційних жовтневих міжнародних науково-практичних конференцій із проблем розвитку бібліотечної справи та інформаційних ресурсів, що з року в рік проводяться Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського.

У дев'ятому випуску збірника збережено основні рубрики, що стали для «Української біографістики» традиційними: «Теорія та методика біографічних досліджень», «Історія та культура крізь призму біографіки», з огляду на методологічний рівень і зміст матеріалу змінено назву рубрики «Біографічні та генеалогічні розвідки» на «Дослідження з біографіки». Значний інтерес у виданні становлять статті, що відзначаються оригінальною постановкою раніше мало розроблених проблем, зокрема, в галузі української мемуаристики (Н. І. Любовець) і просопографії (С. М. Ляшко). Новизною дослідницьких підходів позначена стаття Н. П. Марченко, присвячена автобіографії дитинства у межах біографічного дискурсу.

Водночас, новацією дев'ятого випуску «Української біографістики» є запровадження нової рубрики «Ресурси біографічної інформації», що містить значну за своїм значенням добірку статей і матеріалів, присвячених методичним, організаційним і технологічним проблемам, а також аналізу

новітніх явищ розвитку електронних біографічних і біобібліографічних ресурсів, досвідів провідних бібліотек України (О. В. Воскобойнікова-Гузева, О. М. Яценко, С. В. Муріна, О. В. Бугаєва). Зазначене, як і наголошення В. І. Попиком у заголовній статті збірника становлення сучасної інформаційної парадигми в галузі біографіки, є наочним виявом певної зміни дослідницьких пріоритетів, зумовлених новим етапом розвитку інформаційних технологій та їх використанням у різних галузях наукової та практичної діяльності.

Важлива сучасна тенденція розширення проблемно-тематичного діапазону біографічних досліджень, що характеризується переходом від описової біографії в формі «лінійного» життєпису, до студії проблемного, аналітичного спрямування, знайшла висвітлення у статтях С. М. Ляшко, Ю. Р. Древніцького, С. Г. Іваницької, О. В. Москальця, Л. Г. Реви. У цьому самому контексті аналізують біографічну інформацію щодо українських істориків і діячів бібліотечної справи також Т. І. Ківшар, В. С. Прокопчук, І. С. Зуляк, Т. І. Гуменюк, паралельно вводячи до наукового обігу значний фактичний матеріал, що сприяє поглибленню біографічного знання. Цікавою спробою інтеграції до контексту історії науки та освіти в Україні постатей, котрі, хоч і належали до консервативного табору, проте сприяли розбудові вітчизняної освіти, є публікація О. Є. Пилипенка та В. П. Єфіменка про мало відомого нині ректора Університету Св. Володимира, вченого-економіста М. М. Цитовича (1861–1919).

Редакційна колегія «Української біографістики» сподівається, що опубліковані у збірнику статті та матеріали становлять певний внесок у спільний пошук дослідниками-біографістами нових наукових напрямів, підходів, методів і засобів вивчення біографічної інформації, у розширення теоретичної, історіографічної, джерельної, документної, методичної та організаційної бази вітчизняної біографіки, у консолідацію зусиль співтовариства науковців, викладачів вузів, фахівців архівних, музейних, бібліотечних установ, усіх небайдужих до біографіки та біографічної справи.